

Vlaams
Parlement

vergadering **C124**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en
Armoedebestrijding

van 11 februari 2020

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Suzy Wouters aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over partnergeweld en het noodnummer 1712 – 1219 (2019-2020)	3
VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de snelinfo van Kind en Gezin met betrekking tot de IKT-mix – 1229 (2019-2020)	6
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de bijkomende plaatsen in de private beveiligende opvang – 1250 (2019-2020)	7
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het overdragen van poetstaken binnen de gezinszorg aan diensten-chequebedrijven – 1282 (2019-2020)	10
VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het tekort aan pleeggezinnen voor crisisopvang – 1303 (2019-2020)	14
VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de herinvestering van persoonlijkeassistentiebudgetten (PAB's) na doorstroming naar persoonsvolgende budgetten (PVB's) – 1341 (2019-2020)	17
VRAAG OM UITLEG van Hannes Anaf aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over commerciële DNA-tests – 1347 (2019-2020)	19

VRAAG OM UITLEG van Suzy Wouters aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over partnergeweld en het noodnummer 1712 – 1219 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Elke Sleurs

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Wereldwijd is partnergeweld de meest voorkomende vorm van geweld. Het treft dan ook heel wat gezinnen en komt voor in alle lagen van de bevolking. Partnergeweld kan worden gepleegd door mannen op vrouwen en vrouwen op mannen, door mannen op mannen en vrouwen op vrouwen. Het noodnummer van de hulplijn voor alle vormen van geweld is 1712. Ik gebruik het woord 'noodnummer', want voor veel mensen is het op dat moment echt een noodnummer. Dat nummer is er voor iedereen: slachtoffers, getuigen en daders. Professionele hulpverleners geven advies, raad en informatie, en verwijzen indien nodig door naar een centrum algemeen welzijnswerk (CAW), en als de persoon aan de telefoon in gevaar is, komen zij in actie. Het gesprek is gratis, discreet, de oproep verschijnt niet op de telefoonrekening en je hoeft niet te zeggen wie je bent.

De hulplijn 1712 is op drie manieren te bereiken: via telefoon, mail of chat. Per mail is dat altijd het geval. Binnen de twee werkdagen krijg je normaal een antwoord. De chat is er enkel op maandag, dinsdag, woensdag of donderdag van 17 tot 19 uur. Telefonisch is dat elke werkdag van maandag tot vrijdag van 9 tot 17 uur. Wat mij hierbij opvalt, is dat slachtoffers op geen enkele manier de hulplijn kunnen bereiken na 19 uur en in het weekend.

Geweld is een groot probleem, dat zich niet alleen tijdens de kantooruren afspeelt. Het is dan ook wenselijk dat er snel werk van wordt gemaakt om deze hulplijn permanent open te stellen.

Minister, waarom is dit noodnummer niet de klok rond en in het weekend bereikbaar? Hoe evalueert u de bereikbaarheid van het noodnummer en de opvolging van de oproepen? Hebt u ter zake al klachten ontvangen? Plant u desgevallend initiatieven om de toegankelijkheid te verbeteren, zodat het noodnummer permanent bereikbaar wordt? Indien niet, wat is daarvan de reden?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega, ik wil toch een misvatting rechtzetten. U hebt het over een noodnummer, maar 1712 is geen noodnummer. Het is een informatie- en advieslijn. Onderaan de infopagina op de website staat duidelijk dat er bij acuut gevaar moet worden gebeld met de politie of met een medische spoeddienst. Net omdat het dus niet om een noodnummer gaat, is er niet gekozen voor een permanente bereikbaarheid. Dit permanent van het benodigde personeel voorzien, zou sowieso veel meer kosten, omdat ervoor is gekozen om een provinciale structuur op te zetten. Dat was ook een bewuste keuze. Een provinciale structuur heeft immers het grote voordeel dat de 1712-hulpverlener een professional is uit de social-profitsector, die met beide voeten in de praktijk staat, met een sterke kennis van de regionale sociale kaart. Die kennis is nodig om mensen naar de juiste hulpverlening te kunnen doorverwijzen.

Bovendien heeft in de periode oktober-december 2018 een proefproject gelopen met een uitbreiding van de openingsuren: één dag per week was dit tussen 17 en 19 uur bijkomend bereikbaar. De aanleiding was de vaststelling, op basis van de oproepenlijst na 17 uur, dat er veel oproepen voor 1712 werden gemist door het ontbreken van een avondpermanentie. Tijdens het proefproject werden toen slechts twaalf terechte oproepen geregistreerd. Andere oproepen waren niet-terechte oproepen. Ter

vergelijking werd ook navraag gedaan naar het aantal doorverwijzingen door Tele-Onthaal in diezelfde periode: het zou gaan om negentien oproepen die werden doorverwezen. Er bleek dus een beperkte instroom van terechte oproepen te zijn, waardoor is beslist om de openingsuren van 1712 niet te verruimen.

Er wordt de mogelijkheid gegeven om een nummer op het antwoordapparaat na te laten, zodat iemand van 1712 zo snel mogelijk tijdens de openingsuren naar de oproeper kan bellen. Daarnaast werden wel de permanentie-uren van de chat uitgebreid. Die is bereikbaar op maandag-, dinsdag-, woensdag- en donderdagavond van 17 tot 19 uur.

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Minister, ik weet wel dat 1712 een hulplijn is maar ik haalde daarnet al aan dat het voor sommige mensen die bellen op dat moment toch een noodnummer is. Partnergeweld is een ernstig maatschappelijk probleem en het is essentieel om actie te ondernemen. Om de 3 dagen sterft er in België iemand aan de gevolgen van partnergeweld. Onderzoek toont aan dat de slachtoffers gemiddeld pas na 35 incidenten aangifte doen bij de politie. Dat betekent dat ze vaak 2 jaar in een gewelddadige relatie zitten voor ze hulp zoeken.

Bellen naar deze hulplijn is voor deze mensen een grote stap en op dat moment een noodkreet om hulp. In vier op vijf gevallen worden ook kinderen blootgesteld aan geweld. In drie van de vijf gevallen zijn zij ook zelf slachtoffer of medeslachtoffer. Vandaag stond er nog een groot artikel in de krant waarin stond dat de hulplijn twaalf oproepen per dag krijgt over kindermishandeling. Dat is slechts het topje van de ijsberg volgens de hulplijn.

Minister, ik blijf erbij dat het toch van groot belang is dat dit nummer vooral ook 's avonds en in het weekend, al is het maar voor enkele uren, bereikbaar is.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, een aantal jaren geleden is 1712 opgericht. De doelstelling was om een gemakkelijk meldpunt te hebben voor alle vormen van geweld en mishandeling. Dat heeft zijn resultaat niet gemist, durf ik te zeggen. Als je ziet hoeveel oproepen in al die jaren bij 1712 zijn terechtgekomen, denk ik dat dat absoluut een positieve actie was. Mensen worden er op een professionele manier te woord gestaan en ook doorverwezen. Doorheen die jaren is er een stukje een verschuiving gekomen van meldpunt tot ook wel hulplijn. Dat is nog iets anders dan een noodnummer zoals de collega het stelt. Zoals de minister terecht zegt, mogen we die verwarring niet zaaien, waarbij mensen denken dat ze in een acute situatie 1712 moeten bellen. Dan moeten de echte noodnummers natuurlijk worden gebeld.

De bekendheid en de bereikbaarheid van 1712 zijn al meermaals in het parlement ter sprake gekomen, ook in het kader van resoluties die zijn opgemaakt, onder meer naar aanleiding van de commissie historisch misbruik, en ook vorige legislatuur nog naar aanleiding van de #MeToo-commissie zoals we die commissie toen genoemd hebben. Op een vraag die ik toen gesteld heb aan de minister, heb ik het antwoord gekregen dat in het proefproject einde 2018 gebleken is dat er na 17 uur heel weinig oproepen terechtkomen bij 1712 en dat er dan beslist is om dat stop te zetten. Er is dan wel bijkomend ingezet op de chat, ook tijdens de avonduren. Dat is iets om op te volgen.

Een ander punt dat ik hier wil benadrukken is de vraag naar de kindvriendelijkheid van 1712. Dat is een van de elementen die niet onder ogen zijn genomen toen men de chat heeft mogelijk gemaakt. Daar zijn een aantal inspanningen voor gebeurd. Ik denk dat het nog te vroeg is om dat te evalueren maar ik wil toch vragen,

minister, om dat in de toekomst te doen, zodat de drempel voor kinderen zelf zo laag mogelijk gehouden wordt.

Vandaag hoorden we dat er een nieuwe campagne start. Dat is heel goed. Er zijn al heel effectieve campagnes geweest, onder meer op de bussen van De Lijn, om mensen toe te leiden naar dat nummer 1712. Enige tijd geleden heb ik hierover een actuele vraag gesteld aan minister Dalle in het kader van de weigering van Facebook om in dat kader advertenties toe te laten. Ik heb vernomen dat daar intussen een oplossing aan geboden is. Ik hoop dat de volgende dagen ook van die verschillende kanalen, die zeker ook belangrijk zijn om jongeren te kunnen bereiken, gebruik kan worden gemaakt.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik had nog een aantal aanvullende vragen. Het is inderdaad zo dat internationaal onderzoek laat zien dat 3 procent van de minderjarigen te maken krijgt met ernstige kindermishandeling. Dat zou eigenlijk betekenen dat er in Vlaanderen 38.300 minderjarigen met kindermishandeling te maken krijgen. Als we dan gaan kijken naar de meldingen, dan zien we dat dat er maar 4400 zijn. Daar zit dus een heel groot verschil tussen. Er wordt gezegd dat dat met de handelingsverlegenheid van de Vlamingen of van de burgers te maken heeft, want als ze iets zien en zich ergens zorgen over maken, zeggen ze dat ze zich niet willen bemoeien met die situatie en dat ze het zo willen laten.

Wat wilt u ten eerste doen, minister, om ervoor te zorgen dat wij als burgers, als samenleving die handelingsverlegenheid achter ons laten? Het gaat hier wel over kinderen die vaak gruwelijke feiten meemaken.

Ten tweede wil ik iets over de chat vragen. Iets ruimere openingsuren zouden misschien verstandig zijn. Ik heb uw antwoord uiteraard beluisterd. Misschien is het al een oplossing om een chatbot te installeren, om op bepaalde vragen ook buiten de openingsuren een antwoord te geven. Zo kan artificiële intelligentie ons hier al een beetje vooruithelpen. Dat is natuurlijk niet hetzelfde als een mens die antwoorden geeft, maar het is al beter dan niets. Chatbots zouden dus een tussenoplossing kunnen zijn. Daarnaast was in 2018 96 procent van alle interacties via de chat met volwassenen. Dat vond ik wel opmerkelijk. In december 2019 zei u dat ondertussen al een vierde van de chatters minderjarig was. Ik weet niet of u intussen zicht hebt op cijfers voor heel 2019 en of daar een groot verschil is met 2018.

Ten derde wil ik u iets vragen over het regeerakkoord. Daarin staat dat er één digitaal kader komt waaronder alle hulplijnen en chatboxen met betrekking tot de hulpverlening aan elkaar gekoppeld worden zodat we voor een maximale doorverwijzing kunnen zorgen. Wat is de stand van zaken van dat project? Wanneer kunnen we ervan uitgaan dat die continue bereikbaarheid van en die doorverwijzing door deze diensten maximaal geregeld zullen zijn?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Er is al heel wat gezegd. Ik begrijp natuurlijk de vraag naar een permanentie. Ik denk dat we dat allemaal wel zouden willen, maar we moeten ons afvragen of dit op verschillende vlakken haalbaar is: op het vlak van budgetten, op het vlak van mensen. Maar het zou eventueel wel een oplossing kunnen zijn, moesten we ervoor kunnen zorgen dat men via de chat toch te allen tijde bereikbaarheid heeft. We moeten natuurlijk wel opletten dat de kwaliteit gegarandeerd is. Het is inderdaad ook zo dat men in geval van nood de politie verwittigt en die zijn natuurlijk wel 24 uur op 24 beschikbaar.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: 1712 wordt bemand door hulpverleners die in staat zijn om professioneel door te verwijzen. Dat is de grote toegevoegde waarde van die hulplijn: helpen en doorverwijzen wanneer dat nodig is. We zijn aan het kijken hoe we de campagne rond 1712 in de toekomst verder kunnen organiseren en dit in de verschillende sectoren. Ik denk aan grensoverschrijdend gedrag in de culturele sector en in de sportsector, met een driedubbele focus. Het gaat niet alleen over de slachtoffers, maar ook over de daders en de omstaanders, die vaak ook met vragen zitten. Hoe moet men daarmee omgaan? Wat als iets gesignaleerd wordt? Wat is de juiste weg daarnaartoe? Dat is iets wat we op een geïntegreerde manier willen aanpakken.

Mijnheer Parys, we hebben binnenkort overleg over de onlinehulp. We willen bekijken hoe we daar een volledig zicht op kunnen krijgen en op welke manier we daarin de volgende stappen kunnen zetten.

De chat heeft een veel groter bereik bij jongeren dan bij volwassenen, voor zover ik weet. En er zijn nu al verruimde openingsuren. Uw suggestie om daar eventueel ook met artificiële intelligentie op te werken, zal ik meenemen in de bespreking die we daarover zullen voeren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de snelinfo van Kind en Gezin met betrekking tot de IKT-mix – 1229 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Elke Sleurs

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Op donderdag 30 januari verstuurde Kind en Gezin een snelinfo met betrekking tot de start van de IKT-mix (inkomenstarief) vanaf 1 april 2020. Daarin wordt een link voorzien waarop je kunt doorklikken naar de brochure IKT-mix. Tot onze grote verwondering lezen we daar: "Ben je een organisator met een vergunning en met subsidies inkomenstarief? Dan kan je, als je meer vergunde plaatsen hebt dan plaatsen met subsidie voor inkomenstarief, plaatsen aanbieden met vrije prijs."

Dit zou impliceren dat alleen wie in trap 2B en 2A zit, zou kunnen werken met IKT-mix, terwijl dat nooit de bedoeling is geweest. Het is altijd de bedoeling geweest toe te laten dat op één locatie zowel kinderopvangplaatsen aan inkomenstarief als plaatsen met vrije prijszetting mogelijk zouden zijn zonder dat die fysiek afgescheiden zouden zijn. Dat impliceert dat ook initiatieven in trap 0 en trap 1 de mogelijkheid hebben om bij een uitbreidingsronde te gaan werken met enkele inkomensgerelateerde plaatsen.

In het regeerakkoord hebben wij een zeer sterke nadruk gelegd op sociaal ondernemerschap. Het is belangrijk dat de agentschappen correcte informatie verstrekken en niet op systematische wijze zelfstandige initiatieven negeren.

Minister, is het mogelijk voor organisatoren van kinderopvang in trap 0 en trap 1 om te werken met IKT-mix indien zij in de komende uitbreidingsrondes enkele inkomensgerelateerde plaatsen toegewezen zouden krijgen? Zo ja, zult u Kind en Gezin verplichten zijn informatie aan de organisatoren bij te schaven?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega, op uw eerste vraag kan ik heel kort zijn. Het antwoord is ja.

Op uw tweede vraag kan ik ook kort zijn. De informatie in de snelinfo is inderdaad correct. De combinatie van plaatsen inkomenstarief en plaatsen vrije prijs – de IKT-mix – is pas mogelijk als een voorziening plaatsen heeft met subsidie inkomenstarief, trap 2. Zodra een voorziening zonder subsidie, trap 0, of enkel basis-subsidie, trap 1, plaatsen krijgt toegekend met subsidie inkomenstarief, trap 2, kan zij de IKT-mix toepassen overeenkomstig de voorwaarden in het Subsidiebesluit.

Ik zal aan Kind en Gezin vragen om in de communicatie de nodige aandacht te geven aan de mogelijkheid voor organisatoren die nieuwe plaatsen trap 2 krijgen om dan ook IKT-mix toe te passen.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het zou wel zinvol zijn mocht er opnieuw een omzendbrief worden gestuurd. Vanop het terrein krijgen we namelijk heel wat info dat er daarrond blijkbaar wel wat verwarring bestaat. Men is nu in de veronderstelling dat enkel trap 2B en trap 2B met IKT-mix zouden kunnen werken. Mijn voorstel is dus om toch aan Kind en Gezin te vragen duidelijker te omschrijven dat de mogelijkheid ook bestaat voor trap 0 en trap 1.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de bijkomende plaatsen in de private beveiligende opvang – 1250 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Elke Sleurs

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, we lezen de berichten met betrekking tot de bijkomende plaatsen in de beveiligde opvang. En dat is natuurlijk een positief iets. Het is hier vorige week al in de rand ter sprake gekomen: vanaf volgend jaar worden die bijkomende beveiligde plaatsen uitgerold voor jongeren in problematische leefsituaties. Het gaat in totaal om 20 nieuwe voorzieningen, met 132 bijkomende plaatsen: 54 voor meisjes en 78 voor jongens. Samen met de 18 plaatsen uit de proefprojecten zijn dat er 150 in totaal. Hierdoor zullen jongeren gespecialiseerde zorg op maat kunnen krijgen in een beveiligde omgeving.

Belangrijk is ook dat daardoor jongeren die geen als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd maar zich in een problematische opvoedingssituatie bevinden, niet meer in de gemeenschapsinstellingen geplaatst worden. Zo zou de druk op de plaatsen in de gesloten instellingen moeten verminderen. Dat zijn uitdrukkelijk de keuzes die gemaakt zijn in het kader van het decreet Jeugddelinquentie.

Minister, kunt u meer uitleg geven bij de nieuwe initiatieven, de selectie daarvan en de timing van de beschikbaarheid van de verschillende plaatsen?

Hoe zullen die georganiseerd worden? Hoe wordt de beveiligde opvang verzekerd?

Hoe verloopt de gespecialiseerde zorg op maat en hoe gebeurt de opvolging en begeleiding van die jongeren? Ik denk dan aan het onderwijs dat die jongeren moeten kunnen verderzetten. Er zijn heel wat zaken die op een heel grondige manier moeten worden voorbereid.

Voor deze nieuwe initiatieven wordt gebruikgemaakt van bestaande infrastructuur. Is het de bedoeling om in de toekomst ook te werken met nieuwe infrastructuur?

Hoe zal de toewijzing van jongeren aan deze plaatsen gebeuren?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega, op 20 december 2019 heeft het agentschap Opgroeien een beslissing genomen over de toewijzing van de nieuwe capaciteit voor het beveiligend verblijf. Dit uitbreidingsbeleid werd aangekondigd in een rondzendbrief van 13 mei 2019. 29 organisaties dienden een aanvraag in. De beoordeling gebeurde op basis van 3 criteria: de wijze waarop invulling gegeven werd aan de kernaspecten van beveiligend verblijf, zoals in de rondzendbrief beschreven is; de methodische onderbouw van het aanbod; het advies van het Intersectoraal Regionaal Overleg Jeugdhulp (IROJ).

Dit leidde tot een de uiteindelijke selectie van 20 initiatieven die, gespreid over Vlaanderen, 132 plaatsen zullen realiseren. De geselecteerde initiatieven vormen een gelijkmatige mix van jeugdhulp- en VAPH-voorzieningen (Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap).

78 van deze plaatsen zullen in de loop van 2021 starten, 54 in de loop van 2022. In 2020 wordt een intensief traject doorlopen met alle geselecteerde zorgaanbieders en het agentschap Opgroeien, om het aanbod gezamenlijk verder vorm te geven in functie van een kwaliteitsvolle opstart.

Dit traject, dat uitgaat van het Nederlandse Kwaliteitskader JeugdzorgPlus 2.0, zal onder meer de volgende elementen uitwerken: een regionale afstemming zodat ook inzake problematieken en specialisaties een dekkend aanbod gecreëerd wordt; een ontwikkeling van gepaste en onderbouwde diagnostische instrumenten in functie van een gepaste toeleiding; een verdere concretisering van een aantal essentiële pedagogische aspecten, zoals de installatie van beveiliging en van een positief leefklimaat, de invulling van dagprogramma's, de samenwerking met partners via rondetafels in functie van zorg op maat en het creëren van een uitstroomperspectief; participatie en rechtspositie van de minderjarigen.

Momenteel loopt er een wetenschappelijk onderzoek dat voorstellen rond een passende rechtspositie voor minderjarigen in gesloten en beveiligend verblijf uitwerkt. Dit onderzoek wordt medio 2020 opgeleverd.

De beveiliging gebeurt op verschillende manieren, onder meer via aangepaste infrastructurele en relationele nabijheid. Belangrijk daarbij is dat de beveiliging op maat van de situatie van de individuele jongere en in een continuüm wordt waargemaakt. Door middel van risicotaxatie-instrumenten zal worden ingeschat hoeveel beveiliging een jongere nodig heeft. Dit zal verder vorm krijgen in het traject dat dit jaar met de organisaties wordt gelopen. Het intersectorale kader voor vrijheidsbeperkende maatregelen zal hier mee richting aan geven.

De samenwerking met onderwijs is een cruciaal element in het traject. Ook hier vertrekken we van een continuüm, waarbij het uitgangspunt is dat jongeren die voor hun plaatsing een positieve schoolloopbaan hadden, die maximaal moeten kunnen voortzetten. Voor jongeren bij wie dit niet het geval of niet aangewezen is, zal in maximale afstemming met onderwijs een beleid intra muros met dagprogramma's worden ontwikkeld. Op casusniveau zal onderwijs een vaste plaats krijgen in de hiervoor vermelde rondetafels.

Een aangepaste infrastructuur is uitermate belangrijk voor de uitbouw van het beveiligende verblijf. Daarom werd in de rondzendbrief van 13 mei 2019 een koppeling gemaakt met VIPA-subsidiëring (Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden). Van de twintig geselecteerde initiatieven zijn er drie die al over een geschikte infrastructuur beschikken. Voor de overige zeventien is een VIPA-dossier in voorbereiding. Zeven hebben betrekking op een nieuwbouw,

vier op een verbouwing en zes initiatiefnemers zijn de opties voor nieuwbouw of verbouwing nog aan het bekijken.

En dan het antwoord op uw laatste vraag: het aanbod is vanzelfsprekend niet-rechtstreeks toegankelijk. De concrete toewijzingsmodaliteiten worden in de loop van dit jaar uitgewerkt. Inspiratie zal komen van de goede praktijk van het instroomoverleg van de intersectorale toegangspoort en de aanbieders, dat de toeleiding regelt tot GES+-voorzieningen (extreme gedrags- en emotionele problemen) en tot de bestaande settings beveiligend verblijf voor de slachtoffers van tienerpooiers.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Dank u voor uw antwoord, minister.

We zullen toch wel een grote switch in onze jeugdhulp maken met dat nieuw beveiligend verblijf en het is belangrijk dat dat op een goede manier wordt voorbereid. Ik heb van u veel toelichting gehoord over de manier waarop dat zal gebeuren en dat is denk ik ook heel erg nodig. Ik vind dat absoluut positief, zowel het aspect van de beveiliging, als het intensief traject dat moet gelopen worden, het leefklimaat, het onderwijs, enzoverder.

Ik zou zeggen dat er nog heel wat werk aan de winkel is voor er effectief van start kan worden gegaan, ook met betrekking tot de infrastructuur. Als ik hoor dat er nog op verschillende plekken een nieuwbouw moet komen en dat er op sommige plekken nog wordt nagedacht over de manier waarop men dit zal uitbouwen om klaar te zijn in 2021-2022, dan vraagt dat toch nog heel wat voorbereidingswerk van iedereen die daarbij betrokken is. Het is natuurlijk essentieel om op een goede manier van start te gaan voor alle jongeren die daar dan zullen ondergebracht worden.

Ik denk dat er werk aan de winkel is voor alle organisatoren, ook voor het beleid en voor ons, collega's. Minister Beke heeft verwezen naar de rechtspositie, maar het zijn natuurlijk ook heel specifieke initiatieven. Daarbij moeten we denken aan het toepassingsgebied van de commissie van Toezicht, die wij hier in het parlement tijdens de vorige legislatuur bij het Kinderrechtencommissariaat hebben opgericht, en die toezicht uitoefent op de gemeenschapsinstellingen en andere gesloten opvang. Begin maart stelt zij haar tweede jaarverslag voor, maar ik denk dat de positie van de minderjarigen in die nieuwe voorzieningen, in die nieuwe beveiligende opvang, ook van dergelijke aard is dat we moeten kijken, natuurlijk in overleg met de commissie van Toezicht, of dat werkterrein kan worden uitgebreid.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Ik had nog een aantal vragen die aansluiten bij de vragen van mevrouw Schryvers.

Ik zie dat we in Vlaams-Brabant en Brussel 12 plaatsen bij creëren, wat op zich positief is. Maar in West-Vlaanderen komen er 24 plaatsen bij. Werd op voorhand vastgelegd waar u een bepaalde hoeveelheid plaatsen wilde of was dat een gevolg van de aanvragen die zijn binnengekomen?

Voor wie specifiek zijn die zes regio-overschrijdende plaatsen voor meisjes bedoeld?

Mijn volgende vraag gaat over de VIPA-subsidies, waaraan u zelf al hebt gerefereerd. Hebt u er een zicht op hoeveel VIPA-geld er zal worden uitgetrokken voor de nieuwbouw of de vernieuwbouw die op diverse plaatsen gebeurt?

Mijn laatste vraag is eigenlijk een compliment voor uw heimat, voor uw provincie, waar er achttien plaatsen zijn toegewezen aan een samenwerkingsverband tussen

diverse jeugdhulpverleningsinstellingen of -voorzieningen. Dat zijn zeven partners, als ik goed heb geteld. Dat dat op die manier gebeurt, lijkt me redelijk innovatief. Het is ook heel positief dat die verschillende sectoren samen achttien plaatsen in het aanbod creëren. Zijn er nog andere plekken waar dit op die manier zal gebeuren? Kunt u op een of andere manier dit soort samenwerking in de toekomst verder aanmoedigen?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega, met betrekking tot een aantal van uw concrete vragen zal ik aan het agentschap vragen dat het u de juiste antwoorden geeft, bijvoorbeeld over de toewijzingscriteria. Ik kan zo niet van buiten zeggen op welke basis dat is gebeurd. Wat die VIPA-subsidies betreft, ook dat heb ik hier niet bij de hand. Ik denk wel dat Limburg in deze call redelijk uniek is op dit ogenblik. Misschien is het wel een voorbeeld voor Vlaanderen, zoals dat op veel andere terreinen het geval is. *(Gelach. Opmerkingen)*

Uw collega zal me niet tegenspreken.

Lorin Parys (N-VA): Minister, niet overdrijven.

Wij zijn vrijdag samen op bezoek geweest in Limburg. We hebben daar vlaaien gegeten. Het was in elk geval gezellig.

Minister Wouter Beke: Voilà, kijk.

Ik bezorg u die concrete antwoorden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het overdragen van poetstaken binnen de gezinszorg aan dienstenchequebedrijven – 1282 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Elke Sleurs

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, mensen willen het liefst zo lang mogelijk thuis blijven wonen, of alleszins toch in de eigen buurt, ook als ze meer zorgbehoevend of minder mobiel zijn. Vlaanderen zet terecht dan ook al heel wat jaren in op het mogelijk maken daarvan, op het daarbij ondersteunen van mensen waar het kan. We kunnen gerust stellen dat dat een van de pijlers is van het Vlaamse welzijnsbeleid. Zo wordt er in verschillende ondersteuningsmaatregelen voorzien. Een daarvan is het aanbod aan gezinszorg en aanvullende thuiszorg.

Wie in zijn thuissituatie vanuit een bepaalde zorgbehoefte nood heeft aan hulp kan zich richten tot een dienst voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg (DGAT). Die dienst kan dan persoonsverzorging, psychosociale en pedagogische of agogische ondersteuning en huishoudelijke hulp bieden. Een helpende hand in de thuissituatie kan voor veel mensen een groot verschil maken, en een verhuis naar een woonzorgcentrum doen uitstellen of zelfs vermijden. In het regeerakkoord is onder meer opgenomen dat voor de huidige poetstaken binnen de gezinszorg zal worden gerekend op de dienstencheques, die voor de cliënt vaak goedkoper uitkomen. De mensen die een beroep doen op gezinszorg, zijn vaak mensen met extra zorgnoden: denk aan ouderen, bejaarden of andere mensen met dementie, psychiatrische patiënten, zieke mensen of personen met een handicap. Een aantal hebben nood aan een bijzondere

aanpak, en de poetshulpen in dienst bij de diensten voor gezinszorg hebben daarvoor dan ook, in tegenstelling tot de poetshulpen die tewerkgesteld zijn bij de dienstenchequebedrijven, meer speciale opleidingen gekregen. De poetshulpen die in dienst van de diensten voor gezinszorg werken, vervullen die functie ook vaak in combinatie met de gezinszorg. Zo kan op een gemakkelijke manier een afstemming en coördinatie van de zorg worden georganiseerd.

In het regeerakkoord werd daarom expliciet opgenomen dat poetshulp in het kader van de gezinszorg wordt ingezet in situaties waar het gebruik van dienstencheques niet haalbaar is door de hogere eigen bijdrage ten overstaan van dienstencheques, of specifieke kwetsbaarheden op basis van vooraf bepaalde criteria. Die worden objectief vastgesteld op basis van de gebruikte indicatiestellingsinstrumenten.

In de beleidsnota wordt dit geëxpliciteerd als volgt: "De inkanteling van de aanvullende thuiszorg in de gezinszorg wordt uitgevoerd. Diensten voor aanvullende thuiszorg zullen kunnen worden omgezet naar gezinszorg. We maken bij deze inkanteling van de aanvullende thuiszorg in de gezinszorg een duidelijke afbakening met de dienstencheques. Voor de huidige poetstaken binnen de gezinszorg rekenen we op dienstencheques die voor de cliënt vaak goedkoper uitkomen. Poetshulp in het kader van de gezinszorg wordt enkel nog ingezet in situaties waar de eigen bijdrage van de cliënt in de aanvullende thuiszorg lager ligt dan de kost van de dienstencheques of omwille van specifieke kwetsbaarheden op basis van vooraf bepaalde criteria die objectief vastgesteld worden op basis van de gebruikte indicatiestellingsinstrumenten. Er zullen dus geen verliezers zijn bij de gebruikers."

Minister, op welke manier zal de inkanteling van de aanvullende thuiszorg in de gezinszorg verder gebeuren? Hoe en binnen welke termijn zullen de diensten voor aanvullende thuiszorg kunnen worden omgezet naar gezinszorg? Welke gevolgen heeft dit voor de werknemers die nu tewerkgesteld zijn bij de diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg?

Hebt u een zicht op het aantal gebruikers dat een beroep doet op de aanvullende thuiszorg waarvan de eigen bijdrage lager ligt dan de kostprijs van de dienstencheques? Hoe verhoudt dit aantal zich tegenover het totale aantal gebruikers?

Op welke manier zal de vaststelling gebeuren van de criteria met betrekking tot de kwetsbaarheid van mensen, om te beoordelen of zij voor poetstaken een beroep kunnen doen op een dienst voor gezinszorg dan wel op een dienstenchequeonderneming?

Een vraag die mijns inziens ook rijst, is of er bij de dienstenchequeondernemingen een voldoende aanbod aan werknemers zal zijn om de poetstaken die worden overgeheveld, ook effectief uit te voeren. Op welke manier zal er voor de gebruikers een garantie hiervoor worden ingebouwd?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega, bij de afbakening van de doelgroep voor poetshulp binnen de diensten voor gezinszorg zullen twee criteria van toepassing zijn, namelijk de hoogte van de gebruikersbijdrage voor poetshulp en de kwetsbaarheid van de gebruiker.

Deze criteria moeten in overleg met de sector dit jaar nog verder uitgewerkt worden. We streven naar een gedragen concept tegen eind 2020. Ik heb gisteravond met de verschillende stakeholders uit de sector daaromtrent een eerste overleg gehad.

We zullen een inschatting maken van de middelen voor poetshulp die jaarlijks zullen vrijkomen door die afbakening van de doelgroep. Ook de wijze waarop die

middelen dan binnen gezinszorg ingekanteld kunnen worden, zal worden onderzocht.

Het is nu nog te vroeg om de impact op de werknemers van de diensten voor gezinszorg volledig in te schatten maar we willen uiteraard maximale werkzekerheid geven voor de poetshulpen en die zoveel mogelijk proberen te vrijwaren.

In 2018 betaalden 21.400 gebruikers van de diensten voor gezinszorg minder dan 7,20 euro voor poetshulp. Dat is 36 procent van het totale aantal gebruikers van poetshulp in dat jaar.

De wijze waarop het criterium van kwetsbaarheid van mensen bepaald zal worden, moeten we nog verder onderzoeken. Het criterium moet objectief vastgesteld kunnen worden aan de hand van de gebruikte inschalingsinstrumenten. Momenteel is het gebruikte inschalingsinstrument bij de diensten voor gezinszorg de BEL-profiel-schaal (basiseerstelijnschaal). Vanaf 1 januari 2021 wordt echter het gebruik van de BelRAI-screener (resident assessment instrument) verplicht binnen de diensten voor gezinszorg. Het is onze ambitie om onmiddellijk te werken met de nieuwe BelRAI-screener om het criterium kwetsbaarheid te bepalen. We hebben momenteel nog geen algemene Vlaamse data, maar we onderzoeken of we de data uit het pilootproject BelRAI-screener in de regio Dendermonde kunnen gebruiken.

Het is op dit ogenblik nog iets te vroeg om op uw laatste vraag een antwoord te geven. Zodra er meer zicht is op de criteria die de doelgroep voor poetshulp binnen de dienst voor gezinszorg afbakenen, en daardoor ook op de grootte van de groep gebruikers die voortaan voor poetshulp een beroep moeten kunnen doen op dienstencheques, zal ik daarover overleg opstarten met mijn collega minister Crevits, bevoegd voor Werk, en het departement Werk en Sociale Economie.

Gebruikers die al in een zorgtraject zitten bij een dienst thuiszorg en in dit kader poetshulp krijgen, zullen dit traject in elk geval binnen die dienst kunnen verderzetten.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, dank u wel voor de toelichting. Ik begrijp heel goed dat het nog vroeg is. De beleidsnota is er nog maar enkele maanden. Voor mij is het essentieel dat die omschakeling gebeurt op een heel zorgzame manier voor iedereen die erbij betrokken is.

U zegt dat de mensen die nu al een beroep doen op zo'n dienst dat alleszins verder kunnen doen. Dat vind ik heel belangrijk, omdat, en dat weten we allemaal, er heel vaak een vertrouwensrelatie ontstaat tussen degene die de zorg nodig heeft en degene die die zorg biedt, ook in de poetsdienst.

Ik vind het ook absoluut goed dat u dit in nauw overleg met de sector doet, minister. Het belangrijkste is, en we hebben dat ook in de beleidsnota benadrukt, dat wie zorg en hulp nodig heeft, die ook krijgt. De kwetsbaarste mensen – die afbakening is gebeurd en we kunnen de kwetsbaarheid op basis van bepaalde criteria vaststellen – en diegenen voor wie het anders financieel een meerkost zou betekenen, laten we verder gebruikmaken van de poetstaken die aangeboden worden door de dienst voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg. We zullen het zeker verder opvolgen, minister, zodat dat op een heel zorgzame manier gebeurt. De antwoorden die u mij in dat kader geeft, stellen mij absoluut gerust.

Mijn vierde vraag zal te gepasten tijde, natuurlijk samen met de mensen die bevoegd zijn, onder meer de minister van Werk, worden bekeken. Want het kan natuurlijk niet zijn dat mensen door de omschakeling uit de boot zouden vallen en geen hulp meer zouden krijgen. Dat is iets voor in een volgende fase.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Ik heb de vraagstelling van mevrouw Schryvers beluisterd en zij stelt terecht een aantal vragen. Ik heb ook naar uw antwoord geluisterd. Wat voor mij wat ontbreekt is uw echte visie op de zorg en de zorg van kwetsbare mensen.

We weten dat bij veel bejaarden de inschakeling van de poetsdienst de eerste stap is naar de vraag om zorg. Het is ook de minst ingrijpende zorg. De poetsdienst kan een pad openen naar een meer interdisciplinaire aanpak. De poetsdienst kan signalen opvangen en tijdig doorgeven.

Als we het poetsen willen beperken tot louter poetsen, dan is het wel belangrijk dat er duidelijke criteria zijn die de kwetsbaarheid van een oudere in beeld brengen. Het gaat niet alleen over de fysieke, maar ook over de psychische kwetsbaarheid. Ik heb begrepen dat binnen de thuisdiensten de BelRAI-screener als een belangrijk instrument wordt gebruikt om naast de medische gegevens ook de sociale module en de geestelijke gezondheidsmodule binnen te brengen. Zullen wij de diensten voor dienstencheques ook toegang geven tot deze BelRAI?

Als de thuishulpbijdrage lager is dan de kostprijs van een dienstencheque, zou de thuishulp blijven. Als die hoger is, wordt ervoor geopteerd om poetsdiensten via dienstencheques in te schakelen. Het is echter niet zo dat omdat iemand een hogere bijdrage betaalt, die persoon niet kwetsbaar is. Poetsen binnen de thuishulp zorgt ervoor dat er een omkadering is voor diegene die poetst, bijvoorbeeld rond valpreventie, gezonde voeding en doorverwijzing. En er is ondersteuning bij een problematische zorgcontext, bijvoorbeeld bij een moeilijke bejaarde, een problematische huisvesting en hoge werkdruk. Een poetsdienst via dienstencheques gaat uit van een match van een medewerker met een cliënt. Hier wordt geen rekening gehouden met zorgzwaarte of zorgdoelstellingen.

Mijn laatste bedenking is dat ik al jaren een poetsvrouw heb. Ik ben ontzettend gelukkig met een poetsvrouw via de dienstencheques, maar ik word elke keer uitgedaagd om heel vlot Engels met haar te spreken. Als we de overstap maken naar dienstencheques bij kwetsbare ouderen, vraag ik me af of de taal dan niet vaak een probleem zal zijn?

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Er is al veel gezegd, maar er is toch ook wel wat ongerustheid in de sector. Vorige week dinsdag is er nog een actie geweest. Ik neem aan dat dat een actie is die u minder erg vindt dan sommige andere acties. Ik heb begrepen dat men uw kabinet is komen poetsen. Ik zou zo'n protestactie op zich niet zo erg vinden. *(Gelach)*

U zegt dat u pas recent het overleg met de sector bent gestart om te kijken hoe men die kwetsbaarheid dan kan definiëren, wie er nog onder valt en wie niet.

Budgettair is er wel al 50 miljoen euro minder ingeschreven voor de komende vijf jaar. Mijn vraag is dubbel. Aan de ene kant: hoe zit het met verworven rechten? En aan de andere kant: stel dat er uit het overleg iets anders naar voren komt, is er dan nog marge om budgettair aanpassingen te doen? Is die 50 miljoen euro in steen gebeiteld of kan daarover nog worden onderhandeld?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Er is een groeipad voorzien van 1 procent per jaar in de eerste twee jaar en 0,5 procent in de laatste twee jaar. Alles samen is dat een groei van 30 miljoen euro – als ik mij niet vergis, ik spreek uit het hoofd.

We zullen dat overleg opstarten. Ik heb vorige week de vakbonden gezien, naar aanleiding van hun bezoek. En deze week heb ik gesproken met de verschillende vertegenwoordigers uit de sector die het aanbod mee moeten organiseren. We zullen dat, zoals collega Schryvers heeft gezegd, op een zeer zorgzame manier kunnen doen.

Wat de dienstenchequebedrijven betreft, lijkt het mij niet de bedoeling dat zij automatisch moeten gebruikmaken van de BelRAI. De aanbieders van dienstencheques, maar ook de gezinnen, de vragers, zijn een bijzonder grote en brede groep. Dat kan in bepaalde omstandigheden wel gebeuren. Maar wat u zegt, is een goed voorbeeld van de uitdaging waarvoor we staan. Want u bent niet de enige met een poetshulp waarmee het niet gemakkelijk communiceren is in het Nederlands. Voor velen is dat ook geen probleem, omdat het gaat over poetsen. Voor anderen in kwetsbare situaties is dat natuurlijk wél een issue. En daarom hebben we gezegd dat we dit moeten voorbehouden voor diegenen die zorg nodig hebben in kwetsbare situaties. En voor de andere groep, die we maximaal kunnen helpen met die dienstencheques, moeten we ook die dienstencheques voorzien, onder andere omdat de arbeidsmarkt ons ertoe noopt dat te doen.

Ik heb zowel vorige als deze week aan de mensen gevraagd om eens naar de bevolkingspiramide te kijken van de mensen die werken in de thuiszorg, in de gezinszorg. Dat is in vele sectoren een enorm issue. Er is een grote uitstroom en de vraag is: zullen we er, met onze instroom voor dit soort van profielen en ook met bijkomende opleidingen toegericht en toegespitst op deze sector, voor kunnen zorgen dat we de nodige mensen vinden? Dat is de grootste uitdaging waarvoor we staan. Wat mij betreft, zit daar geen ideologie achter. De kwestie is: hoe zullen we dat op een goede manier kunnen managen? Er zijn twee criteria: de kwetsbaarheid – en we hebben een kader uitgetekend om daarop een antwoord te geven, een omschrijving van die kwetsbaarheid – en de hoogte van de gebruikersbijdrage voor poetshulp. Vanuit die twee uitgangspunten willen we daarop een antwoord geven.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): De keuzes zijn de juiste: naar de toekomst toe die poetshulp garanderen voor de mensen die die het meest nodig hebben. En dat ze die het meest nodig hebben, is vanwege hun kwetsbaarheid, hun zorgnood en vanwege financiële aspecten.

Mevrouw De Martelaer, het is niet correct dat u enkel naar het criterium van de centen verwijst. U zegt: 'Dan zullen er zo veel moeten omschakelen.' Neen, die keuze is ook uitdrukkelijk gemaakt, heel bewust, voor de meest kwetsbaren. Daarop moeten we blijven inzetten.

En uiteraard moet die transitie voor de anderen op een heel zorgzame manier verlopen. Maar het pad daarnaartoe, zoals de minister het heeft geschetst, boezemt mij in dezen absoluut vertrouwen in.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het tekort aan pleeggezinnen voor crisisopvang – 1303 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Elke Sleurs

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik heb het er niet om gedaan, maar mijn vraag vindt zijn oorsprong in Limburg. Pleegzorg Limburg heeft aan de alarmbel getrokken. Ze

kaartten een groot gebrek aan pleeggezinnen aan die crisisopvang kunnen bieden aan kinderen en jongeren in nood. In 2020 kreeg Pleegzorg Limburg al vijf crisisvragen voor kinderen tussen 0 en 4 jaar. Voor slechts twee kinderen kon Pleegzorg een oplossing bieden in een pleeggezin.

Dit probleem is niet nieuw. Vorig jaar werden 39 keer kinderen geweigerd in crisispleegzorg omdat er geen crisispleegzorgouders voorhanden waren. Pleegzorg Limburg gaat nu op zoek naar extra pleeggezinnen om zulke kinderen op te vangen. De coördinator zegt daarover het volgende: "We moeten ze eigenlijk 's avonds kunnen bellen om morgen een kind op te vangen. Vandaar dat we ons in eerste instantie richten op huismoeders, huisvaders, jonggepensioneerden of mensen met een erg flexibele werkgever." Crisisopvang is van korte duur, namelijk tot maximaal twee weken, maar soms moeten gezinnen toch ook langer beschikbaar blijven. Ondertussen heb ik gezien dat er in Limburg een infoavond heeft plaatsgevonden waar meer dan honderd kandidaat-pleegouders zijn opgedaagd. Dat was op zijn minst hartverwarmend om te zien.

In het regeerakkoord staat het volgende: "Wanneer blijkt dat de opvoedingsituatie verontrustend is, mogen we niet aarzelen en moeten jongeren tijdelijk of permanent uit huis geplaatst worden. Bij uithuisplaatsing is pleegzorg het eerste alternatief. We investeren in het niet-rechtstreeks toegankelijk aanbod. Daarnaast investeren we in alternatieve residentiële opvang zoals gezinshuizen, na evaluatie van het lopende proefproject. Binnen het integrale jeugdhulplandschap maken we daarvoor een module gezinshuizen beschikbaar die professionele dag- en nacht-opvang mogelijk maakt in een warme thuiscontext."

Minister, was u op de hoogte van het feit dat het zo moeilijk is om crisispleegouders te vinden? Voor Limburg is die tendens erg duidelijk, maar neemt u dat ook waar in de vier andere provincies? Hebt u daar wat achtergrond of wat cijfers over?

Hoe bent u van plan om op dit tekort in te spelen? Het is wel echt superbelangrijk om heel snel in te grijpen. Voor kindjes in een verontrustende opvoedingssituatie in hun leefomgeving, kan dat op lange termijn een heel groot verschil maken.

Hoe kunt u garanderen dat kinderen die niet terecht kunnen in een crisispleeggezin maar toch nood hebben aan crisisopvang, een aangepaste begeleiding krijgen?

Vorige legislatuur werd er een voorstel van resolutie inzake gezinshuizen ingevoerd. Naar aanleiding hiervan werd het pilootproject Simbahuizen in samenwerking met SOS Kinderdorpen opgestart. Deze projectsubsidie liep tot 31 december 2019 en er ging een evaluatie gebeuren. Is die evaluatie reeds gebeurd en wat zijn hiervan de grootste conclusies? Hoe gaat u hier verder mee om in uw beleid? Kunnen de gezinshuizen een rol spelen om het tekort aan crisispleeggezinnen wat te dichten?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: In 2018 werden ongeveer 220 kinderen in een pleeggezin opgevangen via de module crisispleegzorg, rechtstreeks toegankelijk jeugdhulp, en een honderdtal via het crisismeldpunt. De vraag is overal groter dan het aanbod.

Het besluit van de Vlaamse Regering van 8 november 2013 houdende de organisatie van pleegzorg voorziet dat de diensten voor pleegzorg extra begeleiding kunnen inzetten die op een flexibele manier inspeelt op de ondersteuningsnoden van crisispleeggezinnen. In bepaalde situaties zal er ook vanuit het crisismeldpunt aanvullende crisisbegeleiding aangeboden worden ten aanzien van de gezinnen van de pleegkinderen. Deze intensieve omkadering moet de keuze om aan crisispleegzorg te doen, aantrekkelijker maken.

In het kader van Werf 2 van het uitbreidingsbeleid jeugdhulp, de uithuisplaatsing van jonge kinderen, werd aan hulpverleners gevraagd om uit te kijken naar mogelijke crisisleeggezinnen. Aan de diensten voor pleegzorg werd gevraagd om hierop in te spelen door bijvoorbeeld een verkorte screeningsperiode te voorzien als een collega-hulpverlener een pleeggezin aanbrengt.

Eind vorig jaar heeft het agentschap Opgroeien de ontwikkelingen op het vlak van crisisleegzorg besproken met de diensten en daarbij aangestuurd op verdere uitwisseling van goede praktijken. Twee mogelijke initiatieven die tijdens de gesprekken aan bod kwamen, zijn het opzetten van specifieke wervingscampagnes voor crisisleeggezinnen en het zoeken naar crisisleeggezinnen binnen de omgevingsnetwerken van gezinnen.

Het is belangrijk om te benadrukken dat pleegzorg werkt met een open-endfinanciering. Als meer crisisleeggezinnen gevonden worden, zullen de middelen van de diensten voor pleegzorg mee stijgen, dus daar ligt het niet aan.

De centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning (ckg's) en de organisaties voor Bijzondere Jeugdzorg beschikken over de capaciteit voor een crisisverblijf in leefgroepen met begeleiding. De crisismeldpunten jeugdhulp hebben zicht op de vrijstaande bedden, coördineren de opvang en activeren desgevallend de aanvullende mobiele crisisbegeleiding.

In het kader van Werf 2 werden afspraken gemaakt over de samenwerking tussen een residentieel crisisaanbod en de diensten voor pleegzorg. Dit maakt het mogelijk dat kinderen sneller vanuit een residentieel crisisverblijf in een leefgroep naar de pleegzorg kunnen doorstromen.

Het evaluatierapport wordt verwacht tegen juni 2020.

De Simbahuizen van SOS Kinderdorpen hebben als doelgroep jonge kinderen in situaties waar er op relatief korte termijn perspectief is op een terugkeer naar huis. Bedoeling is om te verkennen of gezinshuizen ook voor oudere doelgroepen en voor langdurige, perspectiefbiedende trajecten kunnen worden ingeschakeld. Ook de mogelijkheid en haalbaarheid om gezinshuizen in crisissituaties in te zetten, zoals dat nu al gebeurt in Nederland, zal worden onderzocht. Rond dat laatste thema is al een eerste verkennend gesprek geweest tussen de initiatiefnemer en het crisismeldpunt van Oost-Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Mijn eerste vraag gaat over de cijfers. U zegt dat er 220 kinderen aangemeld zijn via pleegzorg en 100 via het crisismeldpunt. Hoeveel van die 320 zijn er echt in crisisleegzorg terechtgekomen en hoeveel niet? Als 320 het cijfer zou zijn voor heel Vlaanderen, dan is er wel iets vreemds aan de hand in Limburg, want Het Belang van Limburg citeert mevrouw Palmans, die teamverantwoordelijke is voor crisisleegzorg in Limburg. Zij zei dat er in 2019 108 vragen in Limburg waren en daarvan 39 kinderen niet konden worden geplaatst. Ongeveer een derde van de kinderen kan nergens terecht. Als het al om 108 kinderen gaat in Limburg, dan lijken 320 kinderen voor heel Vlaanderen me heel erg weinig. Zijn dat de kinderen die in een crisisleeggezin zijn terechtgekomen of zijn dat de aanmeldingen waarvan slechts een deel van de kinderen in de crisisleegzorg is terechtgekomen?

Is het dan ook zo dat een derde van de kinderen die zich aanmelden voor crisisleegzorg in Vlaanderen geen crisisopvang binnen de pleegzorg vindt? Dat is toch een belangrijk cijfer. Is dat ongeveer de verdeling? Dan hebben we ook zicht op hoe groot het probleem in zijn totaliteit in Vlaanderen is.

U zegt dat een specifieke wervingscampagne kan worden opgezet en dat we binnen de omgevingsnetwerken moeten kijken. U zegt ook dat de evaluatie van de Simba-huizen voor de zomer is gepland, maar dat daar wel muziek in zit.

Ik zei net dat ik met mevrouw Verheyen op bezoek ben geweest bij Jeugdhulp Limburg. Daar zei het crisismeldpunt dat het tekort aan crisisgezinnen eigenlijk veel hoger ligt dan wat er gerapporteerd wordt, omdat men vaak 's ochtends belt, en het dan al duidelijk is dat er toch geen plaats is. Dan vragen ze al geen crisis-pleegzorg meer aan. Is dat ook iets wat u ziet? Kunnen we iets doen om dat cijfer correct te krijgen?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Mijnheer Parys, het zijn er geen 320, maar 220. In 2018 zijn er 220 kinderen in een pleeggezin opgevangen via de module crisispleegzorg.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik wacht uw cijfers af. Als we zien dat bijvoorbeeld een derde van de kinderen in crisis niet terecht kan in een crisispleeggezin, alhoewel dat de beste optie is en de eerste optie zou moeten zijn, dan denk ik dat het belangrijk is om daar ook nog eens heel specifiek aandacht voor te hebben.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de herinvestering van persoonlijke assistentiebudgetten (PAB's) na doorstroming naar persoonsvolgende budgetten (PVB's) – 1341 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Elke Sleurs

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, mijn vraag gaat over persoonlijke assistentiebudgetten (PAB's). Dat zijn cashbudgetten waarin is voorzien voor minderjarigen met een handicap. Daarmee kunnen zij op maat hun zorg inkopen. Het principe is dat het geld van de PAB-uitstroom, dus budgetten die om welke reden dan ook niet meer worden gegeven, bijvoorbeeld omdat werd overgegaan naar een persoonsvolgend budget (PVB) voor meerderjarigen, wordt geheinvesteerd in PAB's. Ik had daarover via een schriftelijke vraag enkele cijfers opgevraagd. Wat me daarbij opviel, was dat het voor 220 van die PAB's niet duidelijk was waar die uitstroom naartoe ging. Die ging alleszins niet naar de herinvestering in de huidige PAB's. 220 PAB's, dat is toch een aanzienlijk budget. Ik weet niet precies hoeveel, maar ik schat dat het tussen de 8 en de 10 miljoen euro ligt.

Mijn vraag daarover ligt dus voor de hand. Wat is er gebeurd met de middelen die tegenover die 220 PAB's staan? Zijn ze gebleven binnen de budgetten voor minderjarige personen met een handicap, of zijn ze naar een ander doeleinde gegaan, bijvoorbeeld de financiering van plaatsen binnen de multifunctionele centra (MFC's)?

Waarom zijn de middelen van die uitstroom niet opnieuw ingezet voor de toekenning van nieuwe PAB's? Ik stel die vraag omdat we allemaal weten dat die wachtlijsten daar aanzienlijk zijn. Het lijkt dus nuttig om dat principe van het herinvesteren daarvan in PAB's aan te houden.

Wat is de situatie met betrekking tot de middelen ingezet voor plaatsen voor jongeren in de MFC's? Welke uitstroom is er daar en worden de middelen die daar

uitstromen, wél geherinvesteerd in de MFC's, of zijn daar ook andere uitstroom-mogelijkheden?

Dat zijn mijn drie vragen. Ik stel die eigenlijk om ervoor te zorgen dat de uitstroom van de PAB's zou worden geherinvesteerd, om ervoor te zorgen dat de wachtlijsten voor minderjarigen met een beperking niet nodeloos aangroeien.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega, op 1 januari 2017 kregen de meerderjarige personen met een handicap die gebruikmaakten van niet-rechtstreeks toegankelijke hulpverlening een PVB. We onderscheidden daarbij twee grote groepen, met name de gebruikers van de zorg in natura en de PAB-budgethouders. Voor het macro-budget PAB betekende dat een opsplitsing. Het deel dat werd ingezet voor minderjarigen, werd behouden als budget voor PAB's. Het deel dat werd ingezet voor meerderjarigen, werd bij de nieuwe begrotingspost PVB ingedeeld. In functie van een vlotte en naadloze overgang naar een PVB werd in een procedure voorzien waarbij de PAB-gebruikers de overgang van een PAB naar een PVB kunnen maken tussen de leeftijd van 18 en 21 jaar. Het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) monitort die overgang, zodat binnen de begrotingspost PVB voldoende middelen worden gereserveerd voor die groep.

De naar aanleiding van de doorstroming naar een PVB vrijgekomen PAB-middelen kunnen worden ingezet voor de toekenning van nieuwe PAB's. Ook nu zullen we dezelfde methodiek aanhouden, zoals afgesproken in het regeerakkoord.

De 220 PAB's waarvan sprake waren betrokken bij de transitie naar de persoonsvolgende financiering (PVF). Het ging dus om 220 personen met een PAB die op 1 januari 2017 tussen 18 en 21 jaar waren. Zij kregen onmiddellijk een PVB. Op die manier werd vermeden dat ze zeer snel een nieuwe PVB-aanvraag zouden moeten doen. Begrotingsmatig werden hun budgetten ook meegerekend in de nieuwe begrotingspost PVB. Er was dus geen ruimte om nieuwe PAB's toe te kennen. Deze middelen bleven dus persoonsvolgend bij dezelfde mensen en zijn dus ook niet toegevoegd aan de MFC's. Zoals blijkt uit de het antwoord op de eerste vraag, was er geen sprake van vrijgekomen middelen. De middelen waren nodig om deze 220 mensen een PVB ter beschikking te kunnen stellen.

Zoals ik reeds heb geantwoord, werd de niet-rechtstreeks toegankelijke hulpverlening binnen het VAPH voor meerderjarige personen met een handicap omgezet in persoonsvolgende budgetten. Het ging hier enkel om het specifieke aanbod voor meerderjarigen vanuit de zogenaamde flexibele aanbodcentra voor meerderjarige personen met een handicap (FAM's). De erkenningen MFC bleven op dat moment ongewijzigd. Jongvolwassen cliënten van de MFC, van 18 jaar en ouder, werden niet in de transitie meegenomen en kregen op dat moment dus ook geen PVB.

Voor die jongvolwassenen werd wel stapsgewijs de zorgcontinuïteit MFC ingevoerd, waardoor op dit moment alle jongvolwassen cliënten van de MFC die 21 jaar of ouder zijn en aan de voorwaarden voldoen voor het verkrijgen van een PVB, naadloos aansluitend op de ondersteuning van een MFC, een PVB kunnen krijgen.

In 2017 kregen 196 jongvolwassenen een PVB in het kader van de zorgcontinuïteit MFC. In 2018 waren dat er 510. Hierdoor konden de MFC nieuwe opnames realiseren binnen hun erkende capaciteit.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Het was duidelijk. Dank u voor uw antwoord.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Minister, ik wil de vraag van collega Vande Reyde gebruiken om de brug te maken naar 2020. Ik meen dat het voorziene bedrag voor de PAB-budgetten minderjarigen voor dit jaar nog moet worden vastgelegd. Kunt u al een tipje van de sluier oplichten over welk bedrag u zult hebben en wat de mogelijke criteria zullen zijn wat betreft de toekenning?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Neen, nog niet.

Ann De Martelaer (Groen): Wanneer ongeveer zult u dat wel kunnen?

Minister Wouter Beke: Wij zijn daarover in structureel overleg met het VAPH. Volgende week dinsdag zitten wij weer samen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Hannes Anaf aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over commerciële DNA-tests – 1347 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Elke Sleurs

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Vorige week woensdag verscheen er in De Tijd een artikel over de mogelijke gevolgen van een DNA-test. De aanleiding van het artikel was dat een aantal malafide advertentiecampagnes op sociale media probeerden om mensen te overtuigen om een DNA-staal op te sturen om bijvoorbeeld te achterhalen of ze een genetische verwantschap vertonen met een bekend persoon, of ze drager zijn van een of andere zeldzame ziekte of welk risico er zou zijn dat bepaalde dingen zouden worden doorgegeven aan eventuele kinderen.

Er zijn nog heel veel vragen die we kunnen stellen over de werking van ons DNA. Dan is het toch wel bijzonder twijfelachtig of dergelijke bedrijven de dingen die zij beloven, ook kunnen waarmaken. In de praktijk blijkt het vaak over pseudorapportjes te gaan met heel weinig echte wetenschappelijke waarde. Zoals ook bleek met het dossier rond GENetic DIAGnostic Network (GENDIA), leiden de desinformatie en het gebrek aan deontologie soms tot echte problemen bij mensen die zich tot zulke tests laten verleiden. Dan is het aan onze genetische centra om dat recht te zetten.

Een tweede ernstig probleem dat het artikel aankaartte, is dat deze verzamelde gegevens vervolgens ook vermarkt zouden kunnen worden. Dan kunnen mensen ineens het doelwit worden van heel gerichte advertenties, die ook nog eens op die onzekerheid van mensen proberen in te spelen, met commerciële doeleinden.

Minister, om te proberen te voorkomen dat zulke malafide bedrijven misbruik maken van de onzekerheden van mensen, heb ik een aantal vragen. Beamt u dat Vlamingen die met vragen zitten omtrent hun genetisch profiel, zich voor antwoorden het best wenden tot de erkende genetische centra? Ziet u mogelijkheden om vanuit de Vlaamse bevoegdheden inzake gezondheidszorg, grenzen te stellen aan dit soort malafide advertenties en praktijken?

Is een informatiecampagne vanuit de Vlaamse overheid geen zinvolle zaak, gelet op de toenemende aandacht voor DNA en misbruik van medische gegevens?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Op de website <https://www.bevolkingsonderzoek.be/> kunnen burgers objectieve informatie vinden over bevolkingsonderzoeken en screenings. Er is op deze website ook een aparte rubriek gewijd aan het uitvoeren van zelftests, screenen op eigen initiatief dus.

Burgers kunnen er de informatie vinden dat er gevalideerde en medisch geschikte tests worden aangeboden en terugbetaald in de erkende genetische centra voor zij die het nodig hebben. Er is ook info te vinden over de tests die vrij op de markt beschikbaar zijn en welke risico's hieraan verbonden zijn, onder andere door een gebrek aan kwaliteitscontrole en een gebrek aan gepaste begeleiding of advies.

De erkende genetische centra zijn inderdaad de juiste partner voor bijkomende vragen hieromtrent.

De toenemende mogelijkheden in de genetica maken ook dat de actoren binnen de eerstelijnsgezondheidszorg een belangrijke rol hebben in het beantwoorden van vragen over genetica, het juist kunnen doorverwijzen of het begeleiden bij het maken van een keuze om zich wel of niet te laten testen.

Het is moeilijk om dezelfde omkadering als die waaraan centra voor menselijke erfelijkheid gebonden zijn voor het aanbieden van genetische tests, op te leggen aan bedrijven.

De huidige Belgische regelgeving biedt daartoe weinig houvast.

Er moet ook rekening gehouden worden met de internationale context waarin veel van de bedrijven in kwestie zich situeren.

Zoals daarnet al gezegd, hebben we de website www.bevolkingsonderzoek.be om burgers te informeren over onder andere de risico's van een commercieel aanbod van (zelf)tests. Daarnaast was er in september 2019 ook de publiekscampagne over de zin en onzin van screenen. Verdere mogelijkheden om de burgers te informeren worden nog onderzocht.

Het regelen van direct-to-consumertests en andere aspecten die gerelateerd zijn aan dit thema, zoals de patiëntenveiligheid, de productnormering, de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, de patiëntenrechten en de wetgeving over experimenten op de menselijke persoon, zijn alle federale bevoegdheden. Via de interministeriële conferentie Volksgezondheid zullen we onze bezorgdheid hierover, zoals in het verleden, aankaarten bij de federale overheid.

Zoals ik al aangaf, zijn er al een aantal initiatieven genomen om burgers te informeren over het bevolkingsonderzoek, screenen en het screenen op eigen initiatief. We bekijken de mogelijkheden om de eerder gelanceerde publiekscampagne te herhalen, en/of die toe te spitsen op een concrete thematiek, bijvoorbeeld door een luik over genetica op te nemen. Een goed voorbeeld is de website 'over DNA', een website waar burgers, ook jongeren, kunnen debatteren over DNA en aanverwante thema's. Dit is een initiatief dat ontstaan is in de nasleep van de burgerfora in 2018-2019 door Sciensano in samenwerking met de Koning Boudewijnstichting.

Naast informeren is er een breed maatschappelijk debat over de mogelijkheden en beperkingen van de menselijke genetica noodzakelijk. Dat debat gaat het best over meer dan alleen commerciële tests. Dat is toch een fundamenteel debat en een uitdaging waarvoor we staan, en dat omhelst ook een aantal privacyaspecten. Zo zijn er in het bijzonder ook de ethische dilemma's die grondig bekeken moeten worden.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp-a): Ik ben blij dat u het ernstig neemt. Ik heb begrepen dat hierrond in deze commissie tijdens de vorige legislatuur ook heel hard gewerkt is. Er is ook een hoorzitting geweest, onder andere met de centra menselijke erfelijkheid (CME's). Ik heb begrepen dat de consensus kamerbreed was dat er zich problemen voordeden, maar dat er niet meteen een pasklaar antwoord was. Ik denk dat we moeten proberen om hier de volgende jaren nog verder rond te werken.

Ik ben ook blij dat u zegt dat er nog extra informatiecampagnes worden overwogen om het probleem echt op de agenda te zetten, want wat mij in deze heel erg stoort, is dat het heel vaak om kwetsbare mensen gaat die zich dan laten verleiden tot zo'n test en dat die misschien niet rechtstreeks de weg vinden naar de website die er al bestaat. Het is goed om kort op de bal te spelen, zeker als je ziet dat er op de sociale media allerlei advertenties circuleren en dat er dan heel gericht wordt gecommuniceerd naar mensen die daar vatbaar voor kunnen zijn.

Er is dus nog veel werk voor de boeg, maar ik ben zeer blij dat u het ernstig neemt, en ik neem aan dat we hier de volgende jaren nog vaak zullen op terugkomen.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Ook wij ondersteunen de vraag naar een brede infocampagne. Dat is heel belangrijk. We hebben dat hier ook ter sprake gebracht naar aanleiding van de cookies die werden achtergelaten op de webstekken van de ziekenfondsen die actief zijn in Vlaanderen. We moeten de campagne heel breed voeren en de mensen ervan bewust maken dat, indien ze bewust of onbewust medische gegevens achterlaten op het internet, dat voor altijd is, en dat die informatie meestal wordt gebruikt voor commerciële doeleinden en niet altijd wetenschappelijk onderbouwd is.

Daarom vragen ook wij om dit open te trekken, zodat de mensen zich ervan bewust worden dat ze dit beter privé houden.

De voorzitter: Mevrouw Saeyns heeft het woord.

Freya Saeyns (Open Vld): Volgens mij is er ook geen beginnen aan om in te grijpen op buitenlandse websites die DNA-testen aanbieden. We kunnen dat aanbod niet indijken. Het is de opdracht van de overheid om mensen zo goed mogelijk te informeren en hen ervan bewust te maken dat er mogelijkheid is tot bijvoorbeeld fraude van de aanbieder. Ook moeten zij beseffen wat de gevolgen zijn wanneer zij de resultaten van die testen ontvangen. Want die kunnen zeer confronterend zijn, niet alleen voor hen, maar ook voor de familie. Want als er iets wordt ontdekt bij een bepaalde persoon en dat wordt verteld aan de familie, vernemen zij plots informatie die ook op hen van toepassing kan zijn. We moeten mensen daar goed van bewust maken vooraleer ze een test ondergaan.

Elke Sleurs (N-VA): Ik sluit zelf ook graag kort aan. Vorige legislatuur zijn er vanuit deze commissie daarover inderdaad al hoorzittingen georganiseerd. Het is een heel belangrijke problematiek. De problematiek speelt op internationaal niveau. Vanuit Vlaanderen kunnen we daar niet volledig op anticiperen. Maar de voorbije campagne hebben we een heel duidelijk signaal gegeven. Het is belangrijk dat we daaraan voortwerken. Zeker in de commissie kunnen daarin verdere stappen worden genomen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.